

Latgales programma 2017

KOPSAVILKUMS

Latgales programma 2017 ir Latgales plānošanas reģiona vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kas izstrādāts Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta programma „Pārrobežu sadarbība” finansēta projekta Latgales plānošanas reģiona (Latvija) un Pleskavas apgabala administrācijas (Krievija) reģionālās attīstības veicināšana caur attīstības vidēja termiņa un ilgtermiņa dokumentu izstrādi, balstoties uz līdzsvarotas pārrobežu sadarbības un labas partnerības pieeju (akronīms ENTERPLAN) ietvaros.

Latgales programmā iekļauts Latgales reģiona situācijas raksturojums, pārskats par telpiskajiem plānošanas dokumentiem un politikas principiem, Latgales reģiona ekonomikas profils, valsts un pašvaldību pakalpojumu nodrošinājuma raksturojums, leviešanas uzraudzības mehānisms un pārskats par Latgales plānošanas reģiona attīstības programmas 2010-2017.gadam un Latgales stratēģijas 2030.gadam izstrādi un sabiedrības līdzdalību.

Programmā izvirzītie mērķi 2017.gadam un pasākumi virzīti uz pakāpenisku Latgales stratēģijā 2030 noteikto mērķu sasniegšanu un vienlaikus arī uz iekļaušanos Latvijas un Eiropas Savienības ilgtermiņa attīstības politiskajās nostādņēs.

- Veicināt negatīvo demogrāfisko un migrācijas procesu apturēšanu un saglabāšanu vismaz **320 tūkstošu iedzīvotāju** skaitu reģionā;
- Palielināt **privātā sektora īpatsvaru** pievienotās vērtības radīšanā reģionā **līdz 76%** un palielināt augstas pievienotās vērtības īpatsvaru;
- Paaugstināt iedzīvotāju **ienākumus reģionā**, sasniedzot **40% no ES** vidējās bruto darba samaksas līmeņa.

Vidēja termiņa mērķu sasniegšanai Latgales programma piedāvā ieviest 10 reģiona darbības programmas. To realizācija vērsta uz Latgales interesēm nākamajā ES finanšu periodā 2014-2020, un realizācija uzsākama jau līdz 2013. gadam Vienotā stratēģiskā ietvardokumenta 2007-2013 darbības programmu un to papildinājumu ietvaros, kā arī aktīvi iesaistoties 2014-2020 perioda plānošanā. Kopējais nepieciešamais finanšu apjoms paredzēts laikā, kad Latvija risina sarunas ar Eiropas Komisiju par finanšu nosacījumiem 2014-2020 periodam. Programmas realizācijai pieņemtais apjoms ir 900 miljonu latu, pieņemot, ka ES finansējums nākamā periodā paliks līdzīgs vai nedaudz mazāks kā 2007.-2013.gados un Latgalei kā vienam no pieciem Latvijas reģioniem būs pieejama viena piektā daļa.

Tūlītējās rīcības jāvērš pilsētu stiprināšanu, uzņēmējdarbību un prasmēm strādāt ar finanšu resursiem. Tam izveidotas trīs darbības prioritārās programmas: „Latgale ID” (uzņēmējdarbības atbalsta programma), „Attīstības centru tīkls” (policentriskas attīstības programma) un „Fonds” (finanšu instrumentu programma). Visas darbības programmas veidotas, lai sniegtu atbalstu uzņēmējdarbībai un attīstītu uzņēmējdarbības iemaņas visos sektoros un iedzīvotāju grupās.

ĪSS DARBĪBAS PROGRAMMU RAKSTUROJUMS:

- „**Latgale ID**” (programma uzņēmējdarbības atbalstam)
„Latgale ID” apvienos vienotā uzņēmējdarbības atbalsta sistēmā esošos reģiona „spēlētājus”, dodot tiem iespēju paplašināt savu darbību un realizēt savas ieceres augstā profesionālā līmenī, sekmējot to savstarpēju sadarbību. Visu programmā ierosināto pasākumu mērķis ir stiprināt privātā sektora ienākumu gūšanu reģionā, palielinot ražojošo un eksportējošo uzņēmumu apgrozījumu un investīcijas, kā arī radot darba vietas un dažādojot reģionālo ekonomiku.

Uzņēmējdarbības atbalsta sistēmas izveidei Latgales reģionā izveidotas sešas apakšprogrammas, kas katra virzīta specifiskajām uzņēmumu vajadzībām:

1. Apakšprogramma „Uzņēmējdarbības izglītība” – bērniem un jauniešiem, mācot uzņēmējdarbības prasmes jau no bērnudārza;

2. Apakšprogramma „Inkubatoru tīkls” – jaunajiem uzņēmumiem to darbības sākumā un potenciālajiem uzņēmējiem;
3. Apakšprogramma „Sociālā uzņēmējdarbība” – iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem, mazajiem uzņēmumiem, pašnodarbinātajām personām, nevalstiskajām organizācijām un kopienām, ienākumu gūšanai un sociāliem uzdevumiem;
4. Apakšprogramma „Augošu uzņēmumu atbalsts” – reģionā strādājošiem esošajiem uzņēmumiem to darbības paplašināšanai, eksportam un produktivitātes paaugstināšanai;
5. Apakšprogramma „Investīciju piesaiste” – pašvaldībām investīciju vides sakārtošanai un darbam ar investoriem;
6. Apakšprogramma „Nozaru programmas” (pilot programma „Veselīga pārtika” u.c.) – sadarbības stiprināšanai starp dažāda sektoru parteriem produktu izstrādei un noietam Latgales reģiona perspektīvajās ekonomikas nozarēs

▪ **Finanšu instrumenta programma „Fonds”**

Programma izveidota, lai piesaistītu finanšu resursus Latgales attīstības projektiem. Programma dos pieredzi „strādāt ar naudu” – pārzināt dažādus finanšu avotus (ne tikai ES fondus un valsts budžeta finansējumu), sadarbojoties ar organizācijām visā pasaulē, izstrādāt jaunus, efektīvus, projektu apjomam atbilstošus finanšu instrumentus, maksimāli izmantot Latgalei plānoto ES finansējumu 2007-2013.g. un 2014-2020.gadam.

▪ **„Attīstības centru tīkls”** (policentriskas attīstības programma)

Programma izveidota Latgales reģiona galveno attīstības virzītāju – pilsētu atbalstam.

Efektīvs, savstarpēji papildinošs pilsētu tīkls ar skaidri iezīmētām pilsētu lomām (specializācijām) dažādos ekonomikas sektoros ir galvenais reģiona ekonomiskās izaugsmes dzinējspēks un galarezultātā veicina arī lauku teritoriju attīstību.

Darbības programmas mērķis ir palielināt pilsētu konkurētspēju reģionālajā, nacionālā un starptautiskajā mērogā, radot pievilcīgu uzņēmējdarbības vidi, tajā skaitā attīstot sociālās, izglītības un kultūras jomas nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centros, tādā veidā būtiski samazinot iedzīvotāju migrāciju no Latgales.

Daugavpils, Rēzeknes, Ludzas, Preiļu, Krāslavas, Līvānu un Balvu pilsētu tīkla atbalstam izveidotas septiņas apakšprogrammas – katrai pilsētai sava programma.

▪ **„Savienojumi”** (Infrastruktūras attīstības programma transportam, sakariem un informācijai un integrētai kultūras telpai)

Programmai jāsekmē „laika attālumu” samazināšana, pakalpojumu pieejamība, kustības drošība, ātra komerciālās darbības aprīte, sociālie tīkli un biznesa tīkli jaunu ideju realizēšanai. Attiecībā uz transporta infrastruktūru darbības programmai ir divi galvenie mērķi - attīstīt iekšējos reģiona savienojumus un atbalstīt starptautiskos savienojumus - transporta koridorus A-R, D-Z virzienos, Rīgas sasniedzamību, ES Austrumu robežas šķērsošanu, Daugavpils lidostu un loģistikas un industriālo teritoriju attīstība transporta teritoriju tuvumā.

„Savienojumi” apakšprogrammai „Latgales informatīvā telpa” jāsekmē sakaru pārklājumu un kvalitāti reģionā un Latgales reģiona integrāciju Latvijas un starptautiskajā informatīvajā telpā, kā arī latviešu un krievu valodās runājošās sabiedrības informatīvo telpu integrāciju.

▪ **„Novadu programma”** (atbalsta programma novadu centru un pakalpojumu centru stiprināšanai)

Programma izveidota novadu pašvaldību atbalstam pēc administratīvi teritoriālās reformas realizācijas. Tās ietvaros novadu pašvaldības varēs iesniegt projektus administratīvās kapacitātes paaugstināšanai un pakalpojumu pieejamības uzlabošanai iedzīvotājiem.

▪ **„Skola+”** (mazo skolu un lauku sabiedrisko pakalpojumu programma, Latgales „gaismas tīklojums”)

Programmas mērķis ir sadarbībā ar lauku skolotājiem un uzņēmīgiem cilvēkiem mobilizēt izglītības, kultūras, un citu pašvaldību un valsts pakalpojumu sniedzēju un uzņēmēju resursus, lai nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu pārklājumu novados, saglabātu lauku apdzīvojumu, un saglabātu latgalisko kultūru

Skolas+ programma virzīta uz vienu no lauku pakalpojumu scenārijiem:

- a. lauku skolas neslēgšanu, turpinot izglītības procesu un papildinot ar citām sabiedriskajām aktivitātēm, pašvaldības funkcijām;
- b. lauku sabiedriskā centra izveidi, nodrošinot mūžizglītības procesu un papildinot ar citām sabiedriskajām aktivitātēm, pašvaldības funkcijām.

▪ **„Sociāli atbildīgā Latgale”** (sociālā programma nabadzības novēršanai un atstumto sociālo grupu iekļaušanai sabiedrībā, Latgales sociālās kompetences programma)

Rūpes, pašaieliedzība, kalpošana ir Latgalē vēsturiski izkoptas vērtības, moderni – sociālā atbildība, viesmīlība, uzmanība. Darbības programma ir izveidota visu apkalpojošo sfēru darbiniekiem, kas strādā pakalpojumu jomā un ikdienā veic pašaieliedzīgu darbu – sociālie darbinieki, veselības aprūpes darbinieki, u.c., domājot par (1) viņu iespējām komercializēt aprūpes pakalpojumus, tādējādi dodot savu ieguldījumu reģiona ekonomikā, t.sk. pārrobežu kontekstā, (2) paaugstinot viņu zināšanas, kvalifikāciju un sadarbību un (3) uzlabojot viņu sociālo aizsardzību.

▪ **„Ezeri”** (dabas resursu gudras izmantošanas un tūrisma programma)

Ezeru programma vērsta uz ūdeņu un dabas teritoriju apsaimniekošanas modeļu un jaunu prasmju izplatīšanu savienojumā ar sabiedrības veselības veicināšanu un uzņēmējdarbības veikšanu.

▪ **„Latgales reģiona pievilcība”** (mārketinga programma)

Programma izveidota Latgales un Latgales pilsētu popularizējošiem kultūras, sporta un biznesa notikumiem un mārketinga pasākumiem.

▪ **„Zaļā enerģija”** (nākotnes zināšanu programma).

Nākotnes zaļās ekonomikas zināšanu programma. Programmas mērķis ir mobilizēt reģiona resursus energoefektivitātes un atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanas palielināšanai, videi draudzīgas ražošanas un apsaimniekošanas modeļu izveidei, nākotnes zināšanu praktiskai pielietošanai uzņēmējdarbībā, mājsaimniecībās un publiskajā pārvaldē

STRATĒGIJAS IZSTRĀDES PROCESS

Tikai pateicoties iepriekšējo 20 gadu pieredzei, plašai pilsētu un organizāciju līdzdalībai, četru mēnešu intensīvā darbā bija iespējams vienoties, kā Latgalei augt un attīstīties, celt labklājību, vairot pašapziņu un kļūt pazīstamai pasaulē.

Latgales stratēģijas un programmas izstrādē piedalījās vairāk kā 200 cilvēku – izglītības iestāžu vadītāji, pašvaldību izpilddirektori, sabiedriski aktīvi un nevalstisko organizāciju cilvēki, uzņēmumi, bankas, pašvaldību projektu, sociālā darba, u.c. speciālisti un valsts iestāžu Latgales struktūru vadītāji, tiekoties reģionālajās un teritoriālās darba grupās.

Izstrādes procesa vadītāji – SIA „Grupa 93” un piesaistītie eksperti. Programmas izstrādes koordinētājs un pasūtītājs: Latgales plānošanas reģiona Administrācija. Programma apstiprināta 2010.gada 1.decembrī Latgales plānošanas reģiona Attīstības padomes sēdē.

Programmai veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

IEVIEŠANA UN IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBA

Programma atbalsta esošos Darītājus un jaunas idejas. Programmas izstrādes laikā dalībnieki vienojās par ieviešanas kārtību.

Katras darbības programmas ieviešanu pārrauga kāda no Latgales reģiona institūcijām – pašvaldība, valsts iestādes filiāle Latgalē, izglītības iestāde, u.c. (Partneri). Latgales

plānošanas reģionam ir koordinējoša loma. Latgales plānošanas reģions ir atbildīgs par Latgales programmas ieviešanu kopumā.

Partneri realizē projektus, seko aktuālajai situācijai un, ja nepieciešams, vienojas par darbības programmas papildinājumiem.

Ik gadu par darbības programmu atbildīgais partneris sagatavo pārskatu par darbības programmas sasniegumiem. Latgales plānošanas reģiona administrācija apkopo tos kopējā uzraudzības ziņojumā, ko publicē www.latgale.lv. Vismaz divas reizes programmas darbības laikā – uzsākot nākamo finanšu periodu 2013.gadā un beidzoties programmas darbības termiņam 2017 .gadā - LPR administrācija sagatavo ieviešanas novērtējuma ziņojumu.

Latgales plānošanas reģions izmanto novērtēšanas ziņojumu, formulējot Latgales pašvaldību kopējo viedokli un aizstāvēt reģiona intereses, kā arī izdarot grozījumus Latgales programmā.